آرمین مقبلی - سید مهدی پور هاشمی - مجید صادقی - صادق طریق ازلی - محمد فروغی

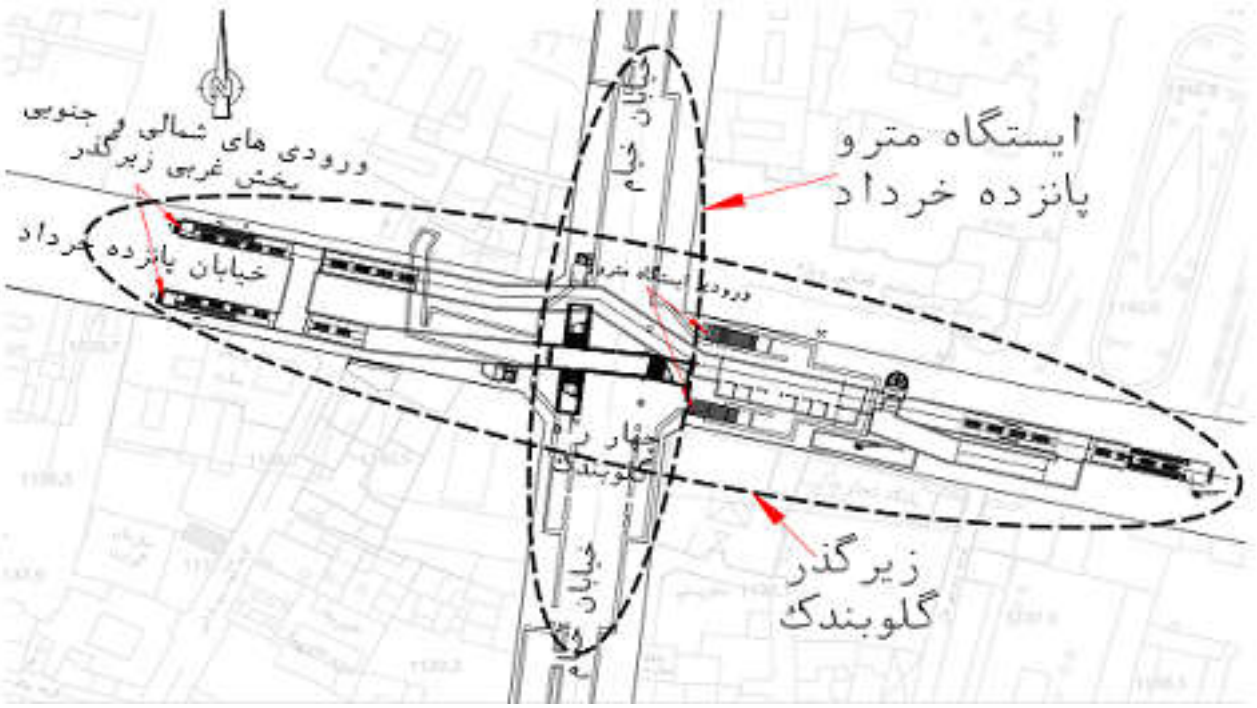
1 - مقدمه

چهار راه گلوبندک در شمال غربی بازار بزرگ تهران و در تقاطع خیابان خیام و خیابان 15 خرداد واقع شده است .

(شکل 1)

این چهارراه از چهارراه های قدیمی شهر تهران بوده ، که به دلیل موقعیت خود در محدوده بازار ، روزانه شاهد تردد حجم وسیعی از وسایل نقلیه ، بار و عابرین پیاده است . تداخل تردد پیاده و سواره در این گره ترافیکی ، همواره یکی از مشکلات ترافیکی شهر تهران در محدوده بازار بوده است . به همین دلیل ، پروژه احداث زیرگذر گلوبندک به عنوان یک پروژه شاخص از سال 1393 در دستور کار شهرداری منطقه 12 تهران قرار گرفته است . پس از پیشرفت اولیه و اجرای بخشی از سازه ، اجرای این پروژه برای مدتی متوقف و در سال 1398 با بازنگری در طرح اولیه مجددا از سر گرفته شد . در این بازنگری ، با پیش بینی افزایش تردد در این چهارراه طی سال های آتی ، طرحی برای افزایش ظرفیت زیرگذر گلوبندک ارائه ، و برای تسهیل تردد عابرین نیز ، تعدادی آسانسور و پله برقی به آن افزوده شد . لذا در این مرحله مشاور رهسازطرح با هماهنگی معاونت فنی و عمرانی شهرداری تهران ، طرحی را برای تعریض دهانه ورودی غربی این زیرگذر از 8,3 متر به 8,5 متر ارائه و اجرا نمودند . تعریض این سازه در مجاورت بافت قدیمی محله پر تردد گلوبندک ، با دشواري های فراوانی همراه بوده است که در این مقاله به چگونگی بازطراحی و چالش های پیش روی این تعریض پرداخته شده است .

زيرگذر گلوبندك در دو طبقه زيرزمينی و با طولی نزديک به 258 متر، در محل ايستگاه پانزده خرداد، از روي خط يک متروي تهران عبور ميکند. در حال حاظر، مخصوصا در ساعات پر تردد، ورودیهاي موجود ايستگاه متروي پانزده خرداد پاسخگوي حجم بالاي مسافران نيست. با تکميل اين پروژه، زيرگذر گلوبندك دو ورودي جديد به اين ايستگاه اضافه خواهد نمود. بعلاوه امکان تردد عابرين از زير خيابان خيام در بين بخشهاي غربی و شرقی خيابان 15 خرداد ميسر پانزده خرداد چهارراه پانزده خرداد گلوبندك خ يام خ يام محله بازار ۳ شده و به اين ترتيب بخشی از مشکلات ترافيکی اين منطقه که به دليل گذر عابرين پياده از سطح خيابان است مرتفع خواهد شد. در طرح اوليه، بخش غربی اين زيرگذر شامل دو ورودي در ضلع شمالی و جنوبی خيابان 15 خرداد بوده (شکل 2(که اجراي ورودي شمالی نياز به تملک بخشی از املاك اين منطقه داشته است. با اجراي طرح تعريض ورودي جنوبی و همچنين افزودن چند رشته پله برقی به طرح اوليه، ظرفيت تردد اين ورودي در حدي افزايش خواهد يافت که ديگر توجيحی براي تملک و اجراي ورودي شمالی وجود نداشته و درنتيج حذف ورودي شمالی، کمک شايانی به اقتصاد پروژه شده است.